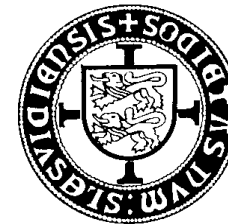

Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 10. marts 2009

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1	0	22	56	43	0	64	0	85	20	106	0
2	5	23	78	44	0	65	0	86	20	107	0
3	30	24	44	45	0	66	0	87	20	108	18
4	5	25	30	46	0	67	0	88	20	109	13
5	5	26	60	47	300	68	0	89	20	110	60
6	0	27	375	48	0	69	15	90	160	111	55
7	5	28	1250	49	0	70	15	91	155	112	55
8	20	29	1570	50	40	71	15	92	75	113	40
9	32	30	730	51	0	72	22	93	142	114	35
10	20	31	5500	52	300	73	60	94	210	115	240
11	0	32	1150	53	0	74	38	95	0	116	240
12	0	33	17200	54	0	75	54	96	25	117	30
13	20	34	3000	55	0	76	45	97	0	118	44
14	0	35	7000	56	0	77	45	98	0	119	5
15	30	36	11000	57	0	78	0	99	0	120	24
16	110	37	1000	58	0	79	0	100	0	121	125
17	110	38	1300	59	0	80	100	101	110	122	75
18	400	39	6200	60	0	81	5	102	25	123	210
19	50	40	200	61	42	82	0	103	5	124	150
20	34	41	200	62	60	83	150	104	0	125	160
21	58	42	0	63	0	84	20	105	20		©

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion
tirsdag den 8. september 2009 kl. 19.30
 i NygadeHuset i Aabenraa.

Numismatisk Forening for Nord- og Sydslesvig

Nr. 1

8 september 2009

Auktion nr. 394

49. årgang

Det Byzantinske Rige

Af Sven Nørskov-Jensen

Hvad er det byzantinske rige? I vor skoletid lærte vi, at kejser Konstantin den store under slaget ved den Milviske bro så et stort kors på himlen, og en stemme fra himmelen fortalte ham, at ved dette tegn ville han sejre. Senere, da han havde besejret sine fjender, flyttede han Romerrigets hovedstad til Konstantinopel. Senere har vi læst beretninger om nordiske vikinger, der via de russiske floder besøgte det eventyrlige rige i østen. Vi kan herhjemme finde mindelser fra disse besøg i form af mønter fra Byzans og i Sven Estridsens' s mønter, der ofte i deres motiver har henter inspiration i østen. Overnævnte er nok ret firkantet udtryk, men det er et faktum, at studiet af Byzans, i sig selv et vældig rige og med en forbløffende kulturel indsats, har været negligeret af de fleste europæiske historikere. Engang mellem 4. og 6. århundrede brød mægtige barbarhøvdinge. Alarik, Attila, Klodevig og Theoderik hærgende ind i Italien og andre lande i Vesteuropa. Roms gamle herskerklasse blev tilintetgjort, og Vesteuropa gled ind i den tidsalder, som man kalder de mørke århundreder. Man synes med dette udtryk at gå ud fra, at i tidsrummet fra år 400 til 1400 gik al videnskab og kunst, d. v. s. hele det kulturelle liv, i stå.

I virkeligheden ligger Byzans' store tid mellem det gamle romerske rige og renæssancen. Byzans eksisterede i 11 århundreder og danner en slags bro mellem oldtiden og vor egen tid. Byzans bevarede ikke blot de to støtter, der havde båret det romerske rige: romerloven og organiseringen af staten – det tilføjede også et tredje og stærkere element: kristendommen.

Det er ikke muligt at sætte en dato på Det byzantinske Riges grundlæggelse. Næsten tusind år før Konstantin spurgte en græker ved navn Byzas fra Megara oraklet i Delfi, hvor han skulle anlægge sin koloni. Oraklet svarede ham: „Over for de blinde.“ Byzas sejlede over det ægæiske hav, forbi Troja, ind gennem Dardanellerne og over Marmarehavet til det smalle stræde, Bosporus. Ankommet hertil blev Byzas klar over, hvad Oraklet mente: Over for den europæiske kyst på det asiatiske fastland havde allerede tidligere græske kolonister grundlagt en koloni, Kalcedon. Det var dem, der måtte have været blinde, siden de ikke havde set de fordel, som den fremspringende holm på den anden side af strædet frembød for anlæggelsen af en by. Her grundlagde Byzas derfor sin koloni, som fik navn efter grundlæggeren. Den bar navnet Byzans, indtil Konstantin gjorde den til sin nye hovedstad. Han kaldte den Det nye Rom: senere blev byen kendt som Konstantins by –

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion:

Palle Gulddahl
Slotsbakken 5
6300 Graasten
Palle@Gulddahl.dk

Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.

Telefon:

74 43 34 82

Fakjaer@mail.tele.dk

Kommissioner:

Faste bud på medlems-
salgslisten og brevbud
skal være fremme dagen før
auktionen og modtages af

Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
TLF. 74 44 95 63
jensmadsen@stofanet.dk

Oplag: ca. 165 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: Langenberg
Sønderborg

Konstantinopel. Men Byzas´ navn blev ikke glemmt, det lever videre i historien som den moderne benævnelse for den nye kejsertids kultur, som Konstantin skabte.

I det 3. århundrede havde set romerske kejserrige levet sin tid ud; det truedes af forfald indefra – misbrug af autoritet, bureaukratisme, økonomisk devaluering, borgerkrige og ærgerrige stormænds anslag: samtidig begyndte barbarerne at trænge ind over grænserne.

Efter 50 års militært anarki, hvor forestillingen om et centralstyre var blevet en parodi: hvor magten var i hænderne på provinshærene, som kun følte sig bunden til deres egne officerer, optrådte Diokletian på scenen.

Diocletian lagde ikke skjul på, at han var tilhænger af en autoritær regering; han gennemførte med held princippet om kejserens guddommelige rettigheder og gik så over til at reorganisere det smuldrende rige. Først sikrede han grænserne mod de truende barbarer, dernæst adskilte han den civile myndighed fra den militære, så han ikke behøvede at frygte et statskup fra den side. Han forsøgte endvidere at stabilisere den romerske møntfod.

Diocletian delte også kejserens embede op i to, som begge fik titlen Augustus, en i Østen og en i Vesten. Som en bremse på eventuelle kejsers ærgerrighed havde hver af de to Augusti en efterfølger ved sin side; denne efterfølger havde titlen Cæsar. Hver af disse regenter havde sti område at styre, men alle regeringsdekreter blev udstedt i alle fires navn. Diocletian selv tog posten som kejser i Østen og valte som sin hovedstad Nikomedia. Kejserens guddommelige status, et begreb som i sig selv var orientalsk, iklædte sig her også orientalsk skrud: Kejseren viste sig kun med diadem på hovedet, skarlagensrøde halvstøvler på fødderne og hyllet i en purpurfarvet kappe. Han blev i paladset indre betjent af eunukker, og selve paladset var et tempel. Han gjorde krav på at

nedstamme fra den øverste gud Jupiter, og når han viste sig offentligt, måtte de undersåtter, der nærmede sig kejseren, knæle ned og tilbede ham.

De skridt som Diokletian tog til at standse opløsningen af det romerske rige, ledte indirekte til grundlæggelsen af det byzantinske rige; for det gamle rige kunne bevares, ved at man lagde hovedvægten i administration og militær over til de østlige provinser. Denne strukturændring af romerriget blev grundlaget for det byzantinske kejserrige. Der var tillige en anden kraft som Diokletian ikke formåede at udnytte eller blot drage fordel af, som var virksom ved skabelsen af Byzans, nemlig Kristendommen.

På mønter slået af Diokletian efter hans abdikation 1 305 er kejserens titel Imperator skiftet ud med D.N.: Dominus noster dvs. vor herre. Denne titel er kun sjældent blevet brugt af forgængerne, men fra og med kejser Konstantin er den enerådende i begyndelsen af aversomskrifterne. Titlen har som så mange ord skiftet betydning med tiden. Oprindeligt kendetegnede den forholdet mellem herre – domius – og slave. Kejser Augustus, skønt skaber af kejserriget, tillod ikke, at han blev tituleret dominus, da titlen var forbeholdt guderne. Han kunne ikke være landsfaderen – pater patriæ – og samtidig være herren – dominus -, Caligula var den første, der med sin arrogance antog titlen, og hans eksempel blev fulgt op af Domitian. Antoninus Pius var den første, der fik titlen sat på mønter, dog ikke slået i Rom men i erobrede områder i Grækenland og Asien, hvor der krævedes fuldstændig underkastelse. Efter Konstantin ville det i Østen have virket anstødeligt at ændre dominus til imperator.

Som tidligere påstået, er det vi forstår ved det byzantinske Rige ikke opstået spontant. Efter Konstantin den Store har vi ingen augustiner og mindst to cæsarer, altså en form for fjendingfyrstendømme. I den følgende regenttrække er der kun medtaget de østromerske augustier:

År 324	Konstantin bliver enkejser i det romerske rige
År 330	Konstantinopel, det romerske riges nye hovedstad invides
År 337	Konstantin den Store dør
År 337 – 361	Constantius II.
År 361 – 363	Julian II.
År 363 – 364	Jovian
År 364 – 378	Valens
År 379 – 395	Theodosius
År 395 – 408	Arcadius
År 408 – 450	Theodosius II.
År 450 – 457	Marcian
År 457 – 474	Leo I.
År 473 – 474	Leo II.
År 474 – 491	Zeno
År 476	den sidste vestromerske kejser, Romulus Augustulus,

Forsættes i næste nummer